

Sv. Janez Bosko (rojen kot Giovanni Melchiorre Bosco), italijanski rimskokatoliški duhovnik, pisatelj, vzgojitelj in svetnik, * 16. avgust 1815, Becchi (Piemont, Italija), † 31. januar 1888, Torino.

Življenjepis

»Don Bosko« - rojen kot Giovanni Bosco, se je rodil 16. avgusta 1815 v vasici Becchi blizu Torina v Piemontu, ki se sedaj po svetniku imenuje Colle don Bosco. Njegov oče Franc (Francesco) se je drugič poročil, ker mu je prva žena po rojstvu sina Antona kmalu umrla. Marjeta (Margherita) Occhiena mu je rodila sina Janeza in Jožefa. Ko je bil Janez star poldrugo leto, mu je oče umrl za pljučnico, mati pa je z odločnostjo, pridnim delom in globoko vero skrbela za družino. Nikoli se ni več poročila, pozneje je zapustila kmetijo in šla pomagat sinu in njegovim sinovom v Valdoko (Valdocco) v Torinu, kjer je kuhala, prala in šivala. Zanj se je začel postopek za beatifikacijo.

Zaradi revščine in neprilik s polbratom je moral mladi Janez od doma. Tam si je z velikimi napori in odpovedmi, iznajdljivostjo in pridnim delom priskrbel sredstva, da je lahko postal duhovnik. Že kot deček je zbiral mladino in jih učil verskih resnic. Svoje nauke je popestril s pesmijo, igranjem in rokohitrskimi spretnostmi. Leta 1841 je bil posvečen v duhovnika in od tedaj se je posvetil izključno vzgoji zapuščene mladine v Torinu.

Sad njegove vzgoje je več vzornih fantov, ki so mladi umrli. Med njimi je najbolj znan sv. Dominik Savio. Mnogo njegovih gojencem pa so postale ugledne osebnosti v cerkvenem in javnem življenju.

Že leta 1846 je ustanovil prvi oratorij sv. Frančiška Saleškega, leta 1859 pa kongregacijo ali družbo don Boskovih salezijancev, pozneje pa še redovno družbo hčera Marije Pomočnice v sodelovanju z Marijo Dominiko Mazzarello, ki je postala njena prva vrhovna predstojnica in je tudi razglašena za svetnico. Sestre so skrbele in to delajo še danes, predvsem za vzgojo revne in zapuščene ženske mladine. Osrednja naloga salezijancev je bila vzgoja revne, zapuščene in ogrožene (in tudi druge) mladine. Bil je tudi nadarjen pisatelj. Veliko dobrega je napravil s svojim katoliškim berivom *Letture Cattoliche*. Nekaj podobnega so v Sloveniji rakovniške Knjižice.

Smrt in spomin

Umrli je 31. januarja 1888 v Torinu.

Kanonizacija

Papež Pij XI. ga je razglasil za svetnika na **Veliko noč**, ob sklepu izrednega Svetega leta v Rimu 1. aprila 1934.

Kviz o sv. Janezu Bosku

Kviz je bil pripravljen za igro Planet oratorij na Jesenskem srečanju animatorjev Oratorija 2009.

1. Kdaj in kje se je rodil don Bosko?

o 16. avgusta 1815 v Becchijih v Italiji

2. Kako je bilo ime don Boskovemu očetu in mami?

o Franc in Marjeta

3. Ali je imel don Bosko kakšnega brata ali sestro?

o Da, brata Jožefa in polbrata Antona

4. Kdaj je imel don Bosko prve sanje in kakšno je bilo njihovo sporočilo?

o Prve sanje je imel pri 9. letih. Razodele so mu poslanstvo, ki mu ga je določil Bog: poskrbeti za zapuščene fante, ki so zašli na stranpota.

5. Opiši don Boskove prve sanje!

o Na dvorišču so se igrali fantje. Ko je Janez Bosko slišal kletve se je pognal mednje in jih hotel prisiliti k molku s kričanjem in pestmi. Takrat pa se je prikazal častitljivi mož (Jezus), ki mu je rekel, da si bo moral prijatelje pridobiti z ljubeznivostjo in ne s pretepanjem. Dal mu je učiteljico (Marijo) in pod njenim vodstvom bo postal moder. Pokazala se je veličastna žena. Fantje so izginiti, namesto jih so bili kozlički, psi, mačke, medvedje in druge živali. Mož mu je rekel, da bo to njegovo delovno področje. Kar se bo zgodilo v hipu s temi živalmi, bo moral Janez to narediti z njegovimi sinovi. Namesto podivjanih živali so se prikazali krotki jagenjčki.

6. Kako se je imenovala skupina don Boskovih prijateljev iz mladostniški let, ki je imela naloge izogibati se dejanjem, ki bi se ga kristjani sramovali, opravljati šolske in verske dolžnosti, biti veseli. Skupaj so se igrali, hodili na izlete...

o Družba veselja

7. Kdaj je don Bosko vstopil v semenišče?

o Oktobra 1835 (pri 20. letih)

8. Pred vstopom v semenišče je don Bosko napravil 7 sklepov, ki so pomenili preobrat v njegovem življenju. Naštej vsa 2!

Ne bom hodil na plese, v gledališče, na javne predstave.

Ne bom več kazal rokohitrskih umetnosti, glumaštva, ne bom hodil na lov.

Zmeren bom v jedi, pijači in počitku.

Bral bom verske reči.

Bojeval se bom proti mislim, pogovorom, besedam in branju, ki so nasproti čistosti.

Vsak dan bom opravil premišljevanje in duhovno branje.

Vsak dan bom povedal kak dogodek ali misel, ki dobro dene.

9. Kdaj je bil don Bosko posvečen v duhovnika?

o 5. junija 1841.

10. Kakšno je bilo don Boskovo duhovniško geslo?

o Daj mi duše, drugo vzemi.

11. Naštej naslov vsaj ene knjige, ki jo je napisal don Bosko!

o Cerkevna zgodovina za rabo v šolah, Svetopisemske zgodbe, Decimalni metrski sistem, Zgodovina Italije...

12. Naštej vsaj 3 fante, ki so hodili v don Boskov oratorij!

o Savio Ascanio, Dominik Savio, Mihec Magone, Francisco Besucca, Mihael Rua, Janez Cagliera, Jožef Buzzeti, Jakob Bellia, Karel Gastini, Jernej Garellija...

13. Kdaj je don Bosko ustanovil prvi oratorij?

o 8. decembra 1841 – ko je povabil mladega Jerneja Garellija, da bi ga učil verouk (ko sta končala, mu je rekel, naj naslednjič pripelje še svoje prijatelje).

14. Zakaj je don Bosko ustanovil oratorij?

o Hotel je ustvariti središče, v katerem bi zapuščeni fantje našli prijatelja, pomoč in podporo. S tem je hotel preprečiti, da bi mladi, ki so prepuščeni ulici, zašli v kriminal in pristali v zaporih.

15. Kakšno je nadaljevanje don Boskovih sanj (oktobra 1844)?

o Videl je veliko jagenjčkov, ki so se spremenili za pastirje in prevzeli skrb za druge.

16. Ali je bil don Boskov oratorij vedno na istih krajih?

o Ne, že na začetku so se veliko selili (ker ni bilo primerne prostora), kasneje pa so se začeli širiti in odpirati oratorije tudi po drugih krajih.

17. Kako se je imenoval prvi don Boskov oratorij?

o Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

18. Kdo je bil prvi fant iz oratorija, ki je oblekel duhovniško obleko?

o Savio Ascanio.

19. Naštej 2 delavnici, ki sta potekali v oratoriju!

o Čevljarska, krojaška, knjigoveznica, mizarska, tiskarna, ključavničarska.

20. Kateri red je ustanovil don Bosko in kaj je njihov glavni namen?

o Salezijance, njihov glavni namen pa je kazati ljubezen do bližnjega.

21. Kdo je bil prvi salezijanec?

o Mihael Rua.

22. Na katerih 3 vrednotah sloni don Boskov vzgojni sistem?

o Veri, ljubeznivosti in razumu.

23. Kaj je Družba Brezmadežne in kdo jo je ustanovil?

o To je bila skupina fantov, ki so sodelovali z don Boskom pri asistenci in vzgoji drugih fantov. Ustanovil jo je Dominik Savio.

24. Kaj so Salezijanski sotrudniki?

o To so »salezijanci v svetu«, prijatelji različnih poklicih, ki želijo živeti za dobro mladine bodisi z molitvijo, finančno podporo, animiranjem, skrbjo za salezijanske ustanove, pomoč pri oratorijih...

25. Katero družbo je ustanovil don Bosko skupaj z Marijo Dominiko Mazzarello?

o Družbo hčera Marije Pomočnice.

26. Kdaj je don Bosko umrl?

o 31.1.1888

27. Kdaj je bil razglašen za svetnika in kdo ga je razglasil?

o 1. aprila 1934, razglasil ga je papež Pij XI

28. Povej kakšno don Boskovo misel!

o Svoje življenje dolgujem vam. Zagotavljam vam: od sedaj bom vse svoje življenje porabil za vas.

o Največja sreča za otroka je spoznanje, da je ljubljen.

o Vse bi dal, da bi si pridobil srca svojih fantov in jih mogel darovati gospodu.

o Vedno me kličite oče in jaz bom srečen.

o Na zemlji delamo za nebesa.

o Moji dragi pogum, počivali bomo v nebesih.

o Od mladih ne zahtevam drugega kot do, da so dobri in veseli.

o Oratorij brez glasbe je kot telo brez duše.

o Prva metoda dobre vzgoje sta dobra spoved in obhajilo.

o Vera in molitev sta naše orožje, naša opora.

o Ne z udarci, s krotkostjo in dobroto si boš pridobil te svoje prijatelje.

o Hočete storiti kaj dobrega/svetega/Božjega? Vzgajajte mladino!

DRŽI – NE DRŽI

(Odgovoriti je potrebno ali je trditev pravilna ali napačna. V primeru, da je napačna, naj vprašani povede tudi pravilno trditev)

29. Janez Bosko je moral pri 12. letih zaradi nasprotovanja polbrata Antona, ki ni hotel, da bi Janez študiral, zapustiti rojstno hišo in oditi za hlapčka na kmetijo Moglia v Moncucco.

o Drži

30. Prvi dogodek, ki se ga spominja Janez Bosko iz svojega življenja, so njegove sanje.

o Ne drži; prvi dogodek, ki se ga spominja je smrt njegovega očeta, ko je imel dve leti in materine besede: 'Glej, Janezek, nimaš več očeta'

31. Don Bosko je začel izpolnjevati svoje sanje, ko je bil posvečen v duhovnika.

o Ne drži: že kot deček je bral svojim prijateljem zgodbe in uprizarjal razne predstave (hodil po rokah, vrvi...). Pred zaključkom pa je vse povabil k molitvi rožnega venca (to je bila vstopnina).

32. Janez Bosko nikoli na maral šole in učenja.

o Ne drži; zelo rad se je učil in bil med najboljšimi učenci.

33. Janez Bosko je nameraval vstopiti v samostan Miru v Cheriju zaradi močne želje postati duhovnik in pomanjkanja denarja, tega ni storil.

o Drži, tik pred vstopom je imel sanje v katerih je bila množica fratrov z oguljenimi habiti. Eden izmed njih mu je rekel: 'Ti iščeš miru, toda miru tu ne boš našel. Bog ti pripravlja drugo mesto in drugo žetev'.

34. Don Bosko ni nikoli prekršil svojih sedem sklepov, ki si jih je zapisal pred vstopom v semenišče.

o Ne drži, junija 1836 se je na obisku pri bratu podal na lov in s tem prekršil 2. sklep.

35. Don Bosko je obhajal novo mašo v svojem domačem kraju.

o Ne drži, 5. junija 1841 je daroval novo mašo v cerkvi sv. Frančiška Asiškega pri oltarju angela varuha.

36. Don Bosku so kot duhovniku na začetku ponujali dobre in bogate službe, a ni nobene sprejel.

o Drži.

37. Don Boska je nekaj časa veljal za norega, ker je razlagal svoje sanje. Skušali so ga spraviti celo v norišnico.

o Drži.

38. Don Boskova mati Marjeta je prihajala večkrat v oratorij na obisk.

o Ne drži, don Bosko jo je po okrevanju po hudi bolezni pripeljal s sabo, da bi bila mati njegovim fantom. Z njim je ostala do smrti.

39. Don Bosko je v oratoriju razvil tudi večerne šole.

o Drži.

40. Don Bosko je vedno čakal, da so mladi prišli do njega.

o Ne drži, on jih je iskal in jih vabil v oratorij.

Vir: Teresio Bosco (2001), Za vas živim: življenje sv. Janeza Boska. Ljubljana: Salve.

Tone Ciglar (2004), Rad vas imam: preventivni vzgojni sistem sv. Janeza Boska. Ljubljana:

Salve